

Sygn. akt III AUa 1031/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Czyżak
Sędziowie:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz (spr.) SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 r. w Gdańsku

sprawy C. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury i wysokość

na skutek apelacji C. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 lutego 2015 r., sygn. akt VI U 4391/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w części dotyczącej decyzji z dnia 22 listopada 2013r. i umarza postępowanie;
2. oddala apelację w pozostałym zakresie.

SSA Maria Sałańska – Szumakowicz SSA Grażyna Czyżak SSA Iwona Krzeczowska –Lasoń

Sygn. akt III AUa 1031/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił C. K. przyznania emerytury, wskazując, że wnioskodawca nie kontynuował ubezpieczenia emerytalnego i rentowego po osiągnięciu wieku emerytalnego i przyznał mu emeryturę obliczoną na dotychczasowych zasadach i w dotychczasowej wysokości.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiódł ubezpieczony domagając się „rozpatrzenia decyzji odmownej wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych” dotyczącej przeliczenia jego świadczenia emerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 24 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd wskazał, że decyzją z dnia 27 listopada 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał C. K. prawo do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach od dnia 1 listopada 2008 r., to jest od dnia w którym zgłosił on wniosek o to świadczenie.

Ubezpieczony urodził się (...), 60 lat ukończył (...) r., a powszechny wiek emerytalny 65 lat i 3 miesiące osiągnął w dniu (...) r.

W dniu 12 listopada 2013 r. C. K. złożył wniosek o przyznanie emerytury, który zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją została załatwiona odmownie.

Na pierwszym posiedzeniu ubezpieczony oświadczył, iż jego wniosek z dnia 12 listopada 2013 r. nie dotyczył obliczenia emerytury na podstawie art.55 ustawy emerytalnej, gdyż po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego nie pracował i nie podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym. Wyjaśnił on natomiast, iż składając ten wniosek domagał się przyznania emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

W związku z powyższym pozwany w dniu 16 września 2014 r. wydał decyzję o przyznaniu C. K. prawa do emerytury od dnia 1 listopada 2013 r., to jest od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył on wniosek z dnia 12 listopada 2013 r. wszczynający postępowanie o przyznanie emerytury w niniejszej sprawie. Świadczenie to organ rentowy ustalił w wysokości równej dotychczas pobieranej przez ubezpieczonego emeryturze z tytułu pracy w szczególnych warunkach, którą pobierał on od 1 listopada 2008 r.

Ubezpieczony wniósł odwołanie także od tej decyzji, podnosząc iż jest ona dla niego nadal niezrozumiała i wymaga wyjaśnienia i rozpatrzenia przez Sąd. W szczególności zakwestionował on to, iż w decyzji z dnia 16 września 2014 r. organ rentowy przyznał mu emeryturę w wysokości, która ustalona została w 2008 r. z późniejszymi waloryzacjami. Ubezpieczony powoływał się na swój wniosek z dnia 5 listopada 2013 r., w którym zwrócił się do organu rentowego o ponowne przeliczenie świadczenia w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego. Wyjaśniając żądanie tego odwołania na rozprawie ubezpieczony podał, iż nie zgadza się z wysokością świadczenia przyznanego mu decyzją z dnia 16 września 2014 r. wydaną w toku procesu. Twierdził on, że świadczenie to winno być wyższe oraz iż nie jest biegły w tym, czy emerytura w decyzji z dnia 16 września 2014 r. została przez ZUS obliczona prawidłowo.

Rozważając trafność odwołania wnioskodawcy, Sąd w pierwszej kolejności zważył, iż opierało się ono na założeniu ubezpieczonego, zgodnie z którym jego świadczenie emerytalne powinno zostać podwyższone wyłącznie z powodu osiągnięcia przez niego powszechnego wieku emerytalnego i złożenia wniosku o emeryturę z tego tytułu - stanowisko to jest bezzasadne gdyż nie uwzględnia obowiązujących przepisów prawa materialnego, określających zasady przeliczania emerytur.

Sąd, powołując się na treść art.110 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz.748), wskazał, że wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Z kolei w myśl art.111 ust.1 tej ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust.2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art.15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art.176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury i renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W niniejszej sprawie ubezpieczony nie wskazał podstawy wymiaru składki przypadającej w całości lub w części po przyznaniu świadczenia i przyznał wprost, że po przyznaniu mu wcześniej emerytury w 2008 r. nie pracował i nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym. Nadto, w toku procesu ubezpieczony nie twierdził również, aby jego świadczenie miało podlegać ponownemu obliczeniu na podstawie jednego z warunków wskazanych w art.111 ust.1 ustawy emerytalnej, który byłby korzystniejszy od tego, który przyjęty został przez organ rentowy przy ustaleniu wysokości jego emerytury w decyzji z dnia 27 listopada 2008 r. Zarówno w tej decyzji, jak i w decyzji z dnia 16 września 2014 r., organ rentowy obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego dla ubezpieczonego wariantu – z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik ten wyniósł 120,86%, a kwotę bazową organ rentowy przyjął w wysokości 2275, 37 zł, obowiązującej w momencie uzyskania przez ubezpieczonego prawa do emerytury wcześniejszej.

Zgodnie z art.21 ust.1 i ust.2 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury stanowi podstawa wymiaru emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury, z zastrzeżeniem art.15 ust.5.

Zaskarżona decyzja z dnia 16 września 2014 r. odpowiada zatem prawu, a wysokość emerytury wnioskodawcy została ustalona zgodnie z powołanymi wyżej przepisami.

Jeśli więc ubezpieczony nie kontynuował ubezpieczenia emerytalnego i rentowych po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.27, to nie było podstaw do obliczenia należnego mu świadczenia na podstawie art.55 ustawy emerytalnej, co zasadnie potwierdził organ rentowy w decyzji z dnia 22 listopada 2013 r.

Z tych względów, Sąd Okręgowy na mocy art.477¹⁴ §1 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie odwołania.

W uzasadnieniu skarżący szczegółowo opisał historię przyznania mu prawa do świadczenia emerytalnego ze wskazaniem dat poszczególnych wniosków wskazując jednocześnie, że zarówno niezrozumiałość przepisów, jak i stosowanych rozporządzeń dotyczących świadczeń emerytalno - rentowych miała znaczący wpływ na jego wiedzę na temat świadczeń ZUS. Ponadto stan jego zdrowia nie pozwalał mu na podjęcie pracy zarobkowej, która by pozwalała na dalszą kontynuację składek ubezpieczeniowych do ZUS. Także wiek miał duże znaczenie przy podjęciu ewentualnego zatrudnienia, obojętnie w jakiej branży. Zdaniem wnioskodawcy jego osoba została niezauważona w przepisach rozporządzeniach, jak i ustawach dotyczących przyznawania świadczeń emerytalnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu

w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, albowiem prawidłowo zinterpretował i zastosował odpowiednie przepisy prawa.

Sąd Apelacyjny podziela argumenty zawarte w uzasadnieniu Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne nie znajdując tym samym podstawy do ponownego przytaczania dokonanych już ustaleń faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Przedmiotem postępowania jest wysokość emerytury C. K., przy czym spór stron sprowadzał się do tego, czy skarżącemu przysługuje emerytura w wyższej wysokości, aniżeli przyjął to organ rentowy w zaskarżonej decyzji.

Kwestię zasadności żądania ubezpieczonego, należało - zdaniem Sądu Apelacyjnego -rozpoznać przy uwzględnieniu treści art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748).

Sąd Okręgowy analizował również zasadność wniosku ubezpieczonego, przy uwzględnieniu treści art. 27 w zw. z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, niemniej jednak, wobec oświadczenia wnioskodawcy z dnia 12 listopada 2013 r. oraz wydania przez pozwanego w dniu 16 września 2014 r. decyzji przyznającej C. K. emeryturę w wysokości ustalonej w 2008 r. przy uwzględnieniu późniejszych waloryzacji, wniosek ubezpieczonego w tym zakresie stał się bezprzedmiotowy. Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny, na mocy art. 355 k.p.c. w zw. z art. 386 § 3 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej decyzji z dnia 22 listopada 2013 r. i umorzył postępowanie, o czym orzekł, jak w punkcie 1 sentencji.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny badał zatem, czy możliwym było przeliczenie świadczenia ubezpieczonego w oparciu o treść art. 53 ust. 4 ustawy emerytalno rentowej.

Ustalenia we wskazanym zakresie odnieść należało do treści art. 21 ust. 1 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi: 1) podstawa wymiaru renty – w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5, albo podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15. Zgodnie z art. 21 ust. 2 przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się również przy ustalaniu podstawy wymiaru: 1) emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury – co bezsprzecznie miało miejsce w przypadku ubezpieczonego - oraz (pkt 2) renty z tytułu niezdolności do pracy dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty albo do emerytury. Jednocześnie, stosownie do treści art. 53 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym - ust. 4 art. 53 ustawy. Podstawę wymiaru nowego świadczenia (np. emerytury w wieku powszechnym 60/65 lat) stanowi zwaloryzowana podstawa wymiaru poprzednio przyznanej emerytury (np. wcześniejszej w wieku 55/60 lat), zaś część socjalną ustala się, jako 24% kwoty bazowej obowiązującej w dacie nabycia prawa do nowej emerytury, o ile zainteresowany posiada 30-miesięczny okres ubezpieczenia następujący po dacie przyznania pierwotnego świadczenia (szerzej zob. A. Kuchowicz, Jak podwyższyć..., s. 24 i nast.). Istotne jest również w tej mierze stanowisko, jakie zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 września 2009 r., I UZP 6/09 (Lex nr 527133), w której wskazał, iż podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury stanowi **podstawa wymiaru poprzedniej emerytury** w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu emerytury (art. 21 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 pkt 1). W obliczeniu emerytury zwykłej po wcześniejszej nie ma zastosowania przepis art. 21 ust. 1 pkt 2, czyli nie jest możliwe ustalenie podstawy wymiaru nowej (powszechnej) emerytury na nowo w myśl art. 15. Wynika to z odniesienia reguły ustalania podstawy wymiaru nowej emerytury tylko do przepisu art. 21 ust. 1 pkt 1, czyli do podstawy wymiaru poprzedniej

emerytury. Brak jest zatem podstawy prawnej, która pozwalałaby przyjąć nową kwotę bazową do obliczenia podstawy wymiaru nowej (kolejnej) emerytury. Uzyskanie pierwszej emerytury łączy się z zastosowaniem określonej kwoty bazowej do ustalenia jej podstawy wymiaru i dalej emerytura powiązana jest z tą podstawą wymiaru emerytury. Podstawy tej nie zmienia przepis art. 53, w oparciu o który oblicza się później ustaloną emeryturę. Innymi słowy, dodane przepisy ust. 3 i 4 nie dotyczą zmiany kwoty bazowej w podstawie wymiaru emerytury. Przepis art. 53 ust. 4 wymaga **tylko zmiany kwoty bazowej w części socjalnej emerytury,** gdy zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 53 ust. 3 i 4 w związku z ust. 1 pkt 1), którego to warunku ubezpieczony również nie spełnił.

Reasumując powyższe ustalenia i rozważania zaznaczyć trzeba, że C. K. nie twierdził również, aby jego świadczenie miało podlegać ponownemu obliczeniu na podstawie warunków wskazanych w art.111 ust.1 ustawy emerytalnej, a w szczególności tego z nich, który byłby korzystniejszy od aktualnie przyjętego przez pozwanego organ przy ustaleniu wysokości jego emerytury w decyzji z dnia 27 listopada 2008 r. Pozwany, zarówno w decyzji z dnia 27 listopada 2008 r., jak i w decyzji z dnia 16 września 2014 r., obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego dla ubezpieczonego wariantu – z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia – który wyniósł 120,86%, zaś kwotę bazową przyjął w wysokości 2275, 37 zł, tj. w wysokości obowiązującej w momencie uzyskania przez ubezpieczonego prawa do emerytury wcześniejszej. Pozwany zatem, dokonując obliczenia należnego C. K. świadczenia emerytalnego zastosował wariant, w którym wysokość emerytury wnioskodawcy jest dla niego najbardziej korzystna, a skoro tak, to kwestionowanie stanowiska ZUS, zaprezentowanego w zaskarżonej decyzji, wydaje się być co najmniej chybione.

Mając na uwadze powyższe, dzieląc ustalenia i rozważania Sądu I instancji i uznając apelację wnioskodawcy za bezzasadną, Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.